

ENQUÊTE TOERISTENBELASTING Gemeente Bergen (NH)

Adviesgroep Nederlandse Gemeenten
oktober 2008

Inhoud

1	Het onderzoek.....	4
	1.1 Algemeen	4
	1.2 De aanpak.....	5
	1.3 De uitvoering.....	6
2	De resultaten van het onderzoek.....	7
	2.1 De enquête inhoud	7
	2.2 De resultaten	7
	2.3 Particuliere verhuur zonder aangifte	12
	2.4 Overige aandachtspunten	13
3	Samenvatting en conclusies	17

Inleiding

De gemeente Bergen (NH) heeft aan de Adviesgroep Nederlandse Gemeenten (verder ANG) verzocht om een enquête in het kader van de toeristenbelasting. De enquête dient te zijn gericht op de belevingswereld van de belastingplichtigen voor de toeristenbelasting bij het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting in de gemeente Bergen zoals dat geldt met ingang van 1 januari 2005.

Sedert de invoering van het nieuwe stelsel zijn er enkele evaluaties gedaan met de branche, maar daaruit is nooit geheel duidelijk gebleken hoe het nieuwe stelsel door de belastingplichtigen wordt ervaren.

De gemeente Bergen heft al jarenlang een toeristenbelasting voor nachtverblijf tegen betaling door niet ingezetenen van de gemeente Bergen. De gemeente Bergen merkt op basis van haar verordening de aanbieder van het verblijf aan als belastingplichtige. Hierbij geldt evenwel dat de aanbieder van het verblijf de mogelijkheid heeft de toeristenbelasting te verhalen op de verblijfhouder zelf. Deze methodiek is volledig conform de wet- en regelgeving en vastgelegd in de Verordening toeristenbelasting van de gemeente Bergen.

1

Het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt uitgezet hoe de enquête tot stand is gekomen, de aanpak is geweest en op welke wijze de enquête is uitgevoerd.

1.1 Algemeen

Met ingang van 1 januari 2005 heeft de gemeente Bergen het heffingsstelsel van de toeristenbelasting inhoudelijk gewijzigd.

Voor 2005 was er sprake van een forfaitair stelsel met een mogelijkheid van aangifte van het werkelijk aantal overnachtingen. Voor de aanslagoplegging diende elke belastingplichtige zijn of haar nachtverblijfsregister in te sturen en aangifte te doen in de forfaitaire categorieën. Naast forfaits voor vaste standplaatsen en seizoenplaatsen was er een zogenaamd beddenforfait. Voor dit laatste forfait kwam de aanslag toeristenbelasting tot stand door vermenigvuldiging van het aantal bedden van de accommodatie, het forfaitaire aantal overnachtingen (laatstelijk 120) en het tarief per overnachting. De gemeente Bergen diende voor de toepassing van het forfait meermalen op de terreinen en bij de accommodaties fysiek aanwezig te zijn teneinde de bezetting te kunnen bepalen op basis van tellingen. Deze werkwijze was voor de gemeente Bergen uiterst arbeidsintensief en voor de aanbieders van verblijf en hun verblijfhouders telkens vervelend en een inbreuk op de privacy.

In het nieuwe stelsel wordt aangesloten bij de verblijfsadministratie van de aanbieder van verblijf. Een nachtverblijfsregister of een reserveringssysteem is eenvoudig in te richten en geeft een helder inzicht in de aantallen overnachtingen die door verblijfhouders bij de aanbieder zijn gepleegd. Door eenvoudigweg aan het eind van het belastingjaar de aantallen overnachtingen op te tellen is het benodigde gegeven voor de aangifte toeristenbelasting voorhanden. Het jaarlijks toezenden van de nachtverblijfsregisters door de belastingplichtigen behoort hierdoor tot het verleden. Dit geldt voor de aanbieders van verblijf die op werkelijke aantallen overnachtingen aangegeven.

Het stelsel van forfaitaire berekening voor vaste standplaatsen en seizoenplaatsen is gebleven. Echter worden de forfaitaire aantallen personen en overnachtingen niet meer middels tellingen ter plaatse onderhouden, maar op basis van een statistisch onderzoek naar het verblijfsritme in de gemeente Bergen op de als afzonderlijke plaatsen aangemerkte standplaatsen onderbouwd. Hiermee voldoet de gemeente Bergen, mits het forfait door vervolgonderzoek wordt

gecontroleerd en indien nodig wordt bijgesteld, aan de eisen zoals de hoge raad deze heeft gesteld in het welbekende arrest Aalsmeer. Het oude beddenforfait is in het nieuwe stelsel komen te vervallen en vervangen door aangifte op werkelijke aantallen overnachtingen.

De vraag die nu ter onderzoek is voorgelegd aan ANG is of en in hoeverre de gemeente Bergen is geslaagd in haar opzet om met het nieuwe stelsel te komen tot een eenvoudiger uitvoerbaar heffingsstelsel voor de toeristenbelasting.

1.2 De aanpak

Het onderzoek, zoals door de gemeente Bergen verzocht, is uitgevoerd als enquête onder een groep belastingplichtigen voor de toeristenbelasting. Hierbij is de keuze voor de enquête-vorm in nauw overleg met de afdeling belastingen gevallen op een kwalitatief interview. Er is bewust niet gekozen voor een schriftelijke enquête. De redenen hiervoor zijn gelegen in de zeer lage respons op schriftelijke enquêtes en de verwachte diversiteit van de antwoorden, welke in een schriftelijke enquête uiterst moeilijk op hun waarde en relevantie zijn te schatten.

Een enquête op basis van kwalitatieve interviews heeft als voordelen:

- Een hoge respons, doordat de interviews op afspraak worden afgenomen en de ondernemers er aldus bewust tijd voor inruimt
- Een beter inhoudelijke kwaliteit geeft van de antwoorden, doordat de ondernemer vooraf op de hoogte is van de enquête en aldus vooraf kan nadenken over de materie
- Een hoger kwaliteitsniveau van de enquête als resultaat geeft, doordat in gesprek met de ondernemer eenvoudiger onderwerpen kunnen worden besproken en er dieper kan worden ingegaan op punten van aandacht

Door ANG zijn uit het belastingplichtigenbestand voor de toeristenbelasting van de gemeente Bergen een honderdtal belastingplichtigen geselecteerd voor de enquête.

Bij de selectie is gekeken naar de omvang van de verhuur die de belastingplichtige genereert. Zeer kleine aanbieders van toeristische verhuur, waaronder goeddeels de particuliere aanbieders zijn niet in de enquête betrokken.

Het honderdtal geënquêteerden is naar type accommodatie percentagegewijs als volgt opgebouwd:

- Hotels	31%	
- Pensions	10%	
- Bed & Breakfast		11%
- Recreatieterrein Bungalows	17%	
- Kampeerterein		23%
- Anders	8%	

Er is in de enquête gekozen om alle typen accommodaties onder met name de zakelijke aanbieders en de grote particuliere aanbieders in de

enquête te betrekken. Deze groep ondervindt naar verwachting de meeste invloed van de overgang van het oude naar het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting. De kleine particuliere aanbieders van verblijf hielden veelal reeds een nachtverblijfsregister aan op werkelijke aantallen overnachtingen en gaven de toeristenbelasting ook op die wijze aan. De reden hiervoor lag in het feit dat het beddenforfait voor hen veel duurder uitpakte doordat zij de forfaitaire aantallen niet haalden. Door in die situatie te kiezen voor het beddenforfait dienden zij meer toeristenbelasting af te dragen dan zij bij de verblijfshouders inden.

1.3 De uitvoering

Zoals hiervoor is aangegeven heeft ANG de enquêtes uitgevoerd op basis van kwalitatieve interviews met de geselecteerde aanbieders van verblijf. In eerste instantie zijn alle te enquêteren aanbieders per brief op de hoogte gebracht van de komende enquête. In de brief is tevens de datum en tijd van het geplande bezoek voor de enquête vermeldt. Indien de te enquêteren aanbieder verhinderd was op het geplande tijdstip is een alternatieve afspraak gemaakt.

Vervolgens is door de enquêteur de accommodatie bezocht en het interview afgenomen, waarbij een vragenlijst als leidraad heeft gediend voor het gesprek.

Voor de enquêtes heeft ANG een drietal enquêteurs ingezet die allen ruime ervaring hebben met de uitvoering van gemeentelijke belastingen en de daarmee samenhangende uitvoeringsproblematiek. Er is gekozen voor een drietal enquêteurs welke gelijktijdig de enquêtes hebben afgenomen, teneinde de periode waarin de enquêtes worden afgenomen zo kort mogelijk te houden. Immers praten de ondernemers in de branche regelmatig met elkaar en een lange duur van het onderzoek zou 'gekopieerde' antwoorden kunnen opleveren. Door een korte doorlooptijd is dit risico tot een minimum beperkt.

De enquêtes zijn anoniem afgenomen, zodat er geen resultaten beschikbaar zijn gekomen op aanbieder niveau. Deze werkwijze gegarandeerd de openheid van de aanbieder in de beantwoording van de vraagstelling.

Doordat enkele te enquêteren aanbieders helaas niet beschikbaar waren voor de enquête en er geen andere afspraak kon worden gemaakt hebben deze de enquête op papier ontvangen met het verzoek deze ingevuld per post te retourneren. De respons hierop is 100% geweest.

De medewerking vanuit de ondernemers aan de uitgevoerde enquête is uiterst hoog gebleken. Hoewel een enkele ondernemer heeft aangegeven de enquête maar tijdsverspilling te vinden, zijn de ondernemers positief over de aandacht vanuit de gemeente Bergen voor de toeristenbelasting en de uitvoeringsproblematieken daarvan.

2

De resultaten van het onderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het enquête-onderzoek gepresenteerd. Eerst worden de basisvragen van de enquête besproken, waarna per basisvraag de resultaten worden weergegeven. Daarnaast zijn er veel aandachtspunten door de geënquêteerden aangegeven bij de interviews. Deze worden aansluitend opgesomd en besproken.

2.1 De enquête inhoud

Het enquête-onderzoek heeft zich in de basis gericht op de volgende vragen:

- Is het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting een verbetering of een verslechtering waar het gaat om de uitvoering van de toeristenbelasting? Of heeft het nieuwe stelsel geen verandering met zich mee gebracht?
- Op welke wijze wordt de verhuuradministratie gevoerd en heeft dit invloed op de regeldruk voor de ondernemer?
- Hoe is de controle op de verhuuradministratie, zoals uitgevoerd in 2007 en/of 2008 ervaren?
- Is er in de afgelopen jaren, vanaf 1 januari 2005, contact geweest met de gemeente Bergen ten aanzien van de toeristenbelasting en de uitvoering daarvan? En hoe is dit contact verlopen?
- Op welke wijze kan de gemeente bergen de uitvoering van de toeristenbelasting voor de ondernemer (verder) vereenvoudigen?

2.2 De resultaten

De onder 2.1 opgenomen basisvragen van de enquête worden hieronder puntsgewijs besproken en in samengevatte resultaten gepresenteerd

Vraag 1

- *Is het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting een verbetering of een verslechtering waar het gaat om de uitvoering van de toeristenbelasting? Of heeft het nieuwe stelsel geen verandering met zich mee gebracht?*

Aan de geënquêteerden is gevraagd of het nieuwe stelsel een positieve of negatieve verandering heeft meegebracht ten aanzien van de uitvoering van de toeristenbelasting.

De geënquêteerde kon de volgende klasseringen aangeven:

- Veel eenvoudiger
- Eenvoudiger
- Geen verandering
- Lastiger
- Veel lastiger

In het (recente) verleden was een veelgehoord kritiekpunt vanuit de branche tegen de toeristenbelasting de stelling dat zij er erg veel tijd aan kwijt zijn. De registratie voor de aangifte en de registratie van het verblijf in of op de accommodatie zou veel tijd kosten en extra werk voor de ondernemer met zich meebrengen.

Uit de enquête blijkt dat de ondervraagden nog wel spreken over extra werk en een hoge tijdsbesteding, maar dat bij navraag naar de gemiddelde tijdsbesteding aan de registratie voor de toeristenbelasting dat dit sterk overdreven is en meer berust op een gevoel dan op werkelijkheid.

De ondernemers met een hotel, pension of een (kampeer-)terrein van grotere omvang geven aan nauwelijks tijd te hoeven besteden aan de registratie voor de toeristenbelasting. Dit wordt veroorzaakt doordat deze ondernemers een (professioneel) softwarepakket gebruiken voor de reserveringen en de boekingen. Vanuit de facturering wordt de verschuldigde toeristenbelasting geregistreerd, waardoor de benodigde gegevens voor de aangifte toeristenbelasting als vanzelf voorhanden zijn. De bijbehorende tijdsbesteding schatten de ondernemers op een tot enkele uren per jaar.

De ondernemers die geen software gebruiken, maar een papieren administratie voeren geven aan er wel werk aan te hebben naast de reguliere facturen voor het verblijf, maar dat de tijdsbesteding gemiddeld een uur per maand belooft.

In percentages uitgedrukt komen de resultaten als volgt uit:

- Veel eenvoudiger 1%
- Eenvoudiger 6%
- Geen verandering 36%
- Lastiger 37%
- Veel lastiger 15%
- Niet van toepassing 5% (deze groep kent het oude stelsel niet)

Uit het bovenstaande overzicht blijkt weliswaar dat de ondernemer in de basis het nieuwe stelsel van werkelijke aantallen in plaats van het beddenforfait als lastiger ervaart, maar dat zij zich in de wijze van registratie voor de toeristenbelasting volledig hebben aangepast naar het nieuwe stelsel waardoor de tijdbesteding minimaal is geworden. Door een aangepaste wijze van registreren is de ondernemer nauwelijks tijd kwijt aan de toeristenbelasting. Nog afgezien van het feit dat de ondernemer voor 2005 de gegevens van het verblijf uiteraard ook reeds diende bij te houden, maar niet specifiek voor de toeristenbelasting. Daarnaast waren er beddenforfait-ondernemers die door het nieuwe stelsel meer toeristenbelasting gingen afdragen op basis van de werkelijke aantallen. Dit gevoel speelt bij deze groep negatief mee in de beantwoording van de vraag, terwijl hiervoor geen rechtvaardiging in de praktijk geldt.

Per categorie geldt als samengevat hoofd-antwoord op de vraag het volgende:

- Hotels	geen verandering
- Pensions	geen verandering
- Bed & Breakfast	geen verandering tot lastiger
- Recreatieterrein Bungalows	geen verandering tot lastiger
- Kampeerterrein	geen verandering tot lastiger

Hierbij dient aangetekend te worden dat voornamelijk de kleine ondernemers die geen gebruik maken van automatiseringshulpmiddelen de ervaring van 'lastiger' aangegeven. De computer maakt overigens ook in deze categorie aanbieders een opmars, zodat dit naar verwachting een steeds minder gehoord argument zal worden. Daarnaast maakten veel pensions en bed&breakfasts reeds gebruik van de werkelijke aantallen overnachtingen voor de aangifte, zodat het nieuwe stelsel geen verandering heeft opgeleverd voor deze categorie. Als daarnaast in acht wordt genomen dat de tijdsbesteding is afgenomen, het aantal contacten met en vanuit de gemeente is afgenomen (tellingen, insturen registers, aangiftebiljetten) kan de conclusie worden getrokken dat het nieuwe stelsel van heffing van toeristenbelasting voor de ondernemers tot 'geen verandering' of een 'kleine verbetering' heeft geleid.

Overigens dient bij de stelselwijziging ook in aanmerking te worden genomen dat een groot deel van de belastingplichtigen voor de toeristenbelasting al heel lang uitvoering geven aan de toeristenbelasting. Zij waren reeds gewend aan de toeristenbelasting en de administratie die de belasting met zich meebrengt. In het onderstaande overzicht staat de duur van deelname aan de toeristbelasting opgenomen.

Aanbieder van verhuur sinds	Percentage
2008	1%
2007	-
2006	1%
2005	2%
2000-2004	7%

1980-1999	47%
Voor 1980	38%
Onbekend	4%

Vraag 2

- *Op welke wijze wordt de verhuuradministratie gevoerd en heeft dit invloed op de regeldruk voor de ondernemer?*

Aangezien de wijze van administratie van invloed is op de mate waarin de registratie voor de toeristenbelasting een belasting vormt voor de ondernemer is er onderzocht hoe de geënquêteerden de verhuuradministratie voeren.

De uitkomsten naar type accommodatie zijn

- Hotels software: 78% papier: 22%
- Pensions software: 46% papier: 54%
- Bed & Breakfast software: 90% papier: 10%
- Recreatieterrein Bungalows software: 58% papier: 42%
- Kampeerterrein software: 88% papier: 12%

In totaal hanteert 46% van de geënquêteerden een software-applicatie voor de registratie van het verblijf voor de toeristenbelasting. De overige 54% voert de administratie op papier, al dan niet met gebruikmaking van het nachtverblijfsregister van de gemeente Bergen, of hanteert Excel voor de verhuuradministratie (lichte automatiseringsvorm).

Vraag 3

- *Hoe is de controle op de verhuuradministratie, zoals uitgevoerd in 2007 en/of 2008 ervaren?*

In 2007 en 2008 is er door de gemeente Bergen intensief gecontroleerd op de administratie van het verblijf door de ondernemers. In de afzonderlijke rapportages van deze controles is reeds ingegaan op de bevindingen tijdens de controles. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat het overgrote deel van de belastingplichtigen voor de toeristenbelasting die in de categorie zakelijk tot grote particulieren vallen, de zaken administratief goed voor elkaar hebben. De administratie sluit aan, en de gegevens voor de aangifte toeristenbelasting zijn controleerbaar en volledig.

Slechts één van de honderd ondervraagden heeft aangegeven ontevreden te zijn over de uitgevoerde controle. Alle overige geënquêteerden hebben geen problemen met de administratieve controle en hebben de controle als professioneel en prettig ervaren. De ondernemers voeren tevens aan dat zij niets te verbergen hebben. Hierdoor is een periodieke controle door de gemeente geen probleem voor de ondernemer. Tevens zien de ondernemers de controle als het moment om vragen te stellen over de uitvoering.

Vraag 4

- *Is er in de afgelopen jaren, vanaf 1 januari 2005, contact geweest met de gemeente Bergen ten aanzien van de toeristenbelasting en de uitvoering daarvan? En hoe is dit contact verlopen?*

Van de honderd ondervraagden heeft 9% contact gehad met de gemeente Bergen over de toeristenbelasting. Veelal ging het hierbij om algemene vragen over de uitvoering, of het aanvragen van een nachtverblijfsregister. Bijna zonder uitzondering hebben de ondernemers aangegeven correct en tijdig te zijn geholpen door de gemeente.

In totaal 12% van de geënquêteerden heeft in het verleden wel eens bezwaar ingediend tegen de toeristenbelastingaanslag. Echter bleken veel van de ondervraagden niet meer exact te weten in welk jaar dat is geweest. De bezwaren richten zich overigens in bijna alle gevallen tegen de omvang van het aantal overnachtingen, welke ofwel foutief waren overgenomen van de aangifte, danwel veroorzaakt werd door een foutieve aangifte met dubbeltelling door de belastingplichtige zelf. In 2006 heeft een enkeling zijn bezwaar gericht tegen de stelselwijziging van de toeristenbelasting. Op één uitzondering na hebben alle bezwaarmakers aangegeven binnen een redelijke termijn en naar tevredenheid een uitspraak op hun bezwaar te hebben ontvangen.

Vraag 5

- *Op welke wijze kan de gemeente Bergen de uitvoering van de toeristenbelasting voor de ondernemer (verder) vereenvoudigen?*

Van de geënquêteerden heeft 48% aangegeven een verdere vereenvoudiging te zien in het terug invoeren van een forfait voor de werkelijke aantallen overnachtingen. De overweging hierbij is dat zij dit forfaitaire stelsel als makkelijk en goedkoper te zien. Zij hebben er geen werk aan en het belastingbedrag ligt vast bij aanvang van het jaar.

Door slechts één ondernemer is het scheppen van de mogelijkheid van een digitale aangifte aangegeven als vereenvoudiging voor de toeristenbelasting. De overige ondervraagden hebben aangegeven hieraan totaal geen behoefte te hebben en de jaarlijkse aangifte reeds als zeer eenvoudig te ervaren.

Concluderend kan worden samengevat dat het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting per 1 januari 2005 voor de ondernemer, die zich met gebruikmaking van automatiserings hulpmiddelen (software of Excel-lijst) heeft aangepast, een vereenvoudiging is geweest. De tijdsbesteding voor de registratie is uitermate laag en de voor de aangifte benodigde aantallen zijn eenvoudig voorhanden. Van een hoge regeldruk en extra werk is nauwelijks sprake.

De historie van het beddenforfait werkt nog een beetje door bij de kleine zakelijke ondernemer die voorheen met het beddenforfait wat toeristenbelasting voor zichzelf overhield. Deze categorie ziet wel wat in een nieuw forfait voor dit type verblijf.

Daarnaast kan worden gesteld dat de gemiddelde ondernemer de administratie zodanig goed voor elkaar heeft dat een periodieke (eens per 3 jaar) administratieve controle voor de toeristenbelasting voldoende is voor een juiste en correcte uitvoering van de toeristenbelasting.

2.3 Particuliere verhuur zonder aangifte

Tijdens de enquête is aan de ondervraagde ondernemers de vraag gesteld wat het beeld is dat zij hebben bij (particuliere) verhuur die niet wordt aangegeven voor de toeristenbelasting.

Ruim driekwart van de ondervraagden geeft aan zich daar totaal niet mee bezig te houden en er geen inzicht in te hebben. De ondernemers die er wel een beeld bij hebben geven aan dat er zondermeer verborgen verhuur plaatsvindt in de gemeente Bergen, maar dat het wel meevalt. Vooral het verblijf op bed&breakfast-basis bij particulieren in huis is de afgelopen jaren fors afgenomen. Deze afname wordt veroorzaakt doordat de toerist een dergelijk laag niveau aan voorzieningen niet meer accepteert. Luxer, korter en vaker verblijf houden is de nieuwe trend. Daarin past dergelijk verblijf niet meer. Wel leeft het gevoel dat er veel

particulieren een zomerhuis in de verhuur hebben, maar of daar dan wel of geen toeristenbelasting over wordt afgedragen is onbekend. In ieder geval geeft geen van de ondernemers uit de enquête-groep aan last te hebben van deze verhuurvorm door weggapen van toeristen. De omvang is in de beleving van de ondernemers gering.

2.4 Overige aandachtspunten

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste aandachtspunten die de geënquêteerden hebben aangegeven in het kader van de toeristenbelasting, de uitvoering daarvan en de besteding van de opbrengst van de toeristenbelasting.

Ruim 52% van de geënquêteerden geeft aan dat promotie van de Gemeente Bergen beter kan en moet. Dit geldt ook voor de promotie van de gemeente Bergen in het buitenland (met name Duitsland). Men doelt hierbij op informatiepakketten voor de toerist/verblijfhouder, een veel betere website en betere informatieborden binnen de gemeente. Door meer aandacht te geven aan de promotie van de gemeente Bergen meent deze groep dat de toerist meer en vaker verblijf zal houden. Tevens kan de gemeente Bergen hiermee de reden van het betalen van toeristenbelasting legitimeren. Op dit moment vragen veel verblijfhouders zich namelijk af waarvoor zij de toeristenbelasting moeten betalen.

De slotzin van de bovenstaande alinea is tevens aanleiding voor veel opmerkingen tijdens de enquête geweest. Vrijwel de hele onderzoeksgroep geeft aan niet of nauwelijks inzicht te hebben in de besteding van de opbrengst van de toeristenbelasting door de gemeente Bergen. Zeker de helft van de geënquêteerden geeft aan niet aan de toerist te kunnen uitleggen waaraan de toeristenbelasting wordt besteed. De besteding van de afgedragen toeristenbelasting is op dit moment zeer onduidelijk voor de belastingplichtigen. Dit leidt tot een negatief gevoel en weerstand bij het innen en afdragen van de belasting. 44% van de ondernemers vraagt om meer transparantie vanuit de gemeente wat er met het geld wordt gedaan. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal een hoge mate van transparantie van de besteding leiden tot een verlaging van weerstand tegen de toeristenbelasting. Hierbij geldt uiteraard wel dat de opbrengst op enigerlei wijze gerelateerd aan het toeristisch verblijf dient te worden besteed, al was het maar deels.

Eveneens 44% van de ondernemers heeft aangegeven dat het aantal evenementen c.q. recreatiemogelijkheden binnen de gemeente Bergen te beperkt is. Men doelt hierbij vooral op binnenactiviteiten bij slechtweer, zoals een overdekt zwembad/zwemparadijs, binnenspeeltuin, pirateneiland etc.. Uitbreiding van het aantal markten en/of braderieën is een goede promotie voor de gemeente Bergen als toeristische trekpleister en wordt door de verblijfhouders altijd als positief gezien. Zeker indien de extra markten in het voor- en naseizoen zijn waardoor het seizoen wordt

verlengd. Andere ideeën voor verbetering en uitbreiding van faciliteiten zijn; een kabelbaan bij het klimduin, kleine speeltuinen, midgetgolf etc. Een vouchers-systeem danwel kortingsbonnenboekje voor verblijfhouders waarmee zij gratis of tegen gereduceerd tarief gebruik kunnen maken van faciliteiten als zwembad en musea is een ander opgeworpen idee ter promotie en binnenhouden van de toerist. Tevens kan de gemeente hiermee laten zien wat er met het geld van de toeristenbelasting gedaan wordt voor de toerist.

Een groot pijnpunt voor de ondervraagden is het parkeerprobleem in de gemeente Bergen. 40% van de geënquêteerden geeft aan dat de parkeergelegenheid verbeterd moet worden. Uitbreiding of locatiewijziging heeft hierbij de boventoon.

Men spreekt van de parkeermafia waar het de controleurs betreft en de bijna als agressief overkomende handhaving. Ruim 21% ervaart het parkeren als zeer problematisch. Hierbij wordt zonder uitzondering genoemd dat dit slecht is voor het imago van de gemeente en toeristen weggejaagd. De geënquêteerden denken voor de oplossing van het parkeerprobleem aan een transferium met pendelbusjes en een minder stringent handhavingsbeleid. Enige coulance ten aanzien van de overschrijding van de parkeerduur of een ruimhartiger optreden ten aanzien van toeristen die abusievelijk op vergunninghouderplaatsen parkeren zou al veel schelen. Tot slot gaan er stemmen op voor dagkaarten voor parkeren aan het strand, waar de toerist nu elke twee uur naar de automaat terug moet lopen om geld bij te werpen.

Opvallend is dat ruim 35% van de ondervraagden voor een differentiatie in het tarief van de toeristenbelasting is.

Dit geluid komt hoofdzakelijk vanuit de campingbedrijven die een voorkeur voor een gedifferentieerd tarief hebben waarbij de overnachtingen op de camping goedkoper worden ten opzichte van verblijf in hotels en pensions. De achterliggende gedachte hierbij is dat het bedrag aan toeristenbelasting ten opzichte van de overnachtingsprijs op de camping procentueel een onredelijk groot deel uitmaakt.

Bij dit onderwerp dient wel aandacht te zijn voor het feit dat een verlaging aan de ene kant een verhoging van het tarief aan de andere kant heeft. Daarnaast dient er voor de differentiatie een objectieve en redelijke rechtvaardigingsgrond te bestaan. De enkele overnachtingsprijs is hiervoor te weinig en neigt naar heffing naar draagkracht. Tevens levert een tariefsdifferentiatie aan de uitvoeringskant voor de gemeente Bergen ook de nodige knelpunten op. Een juiste categorisering van de accommodaties is hierbij noodzakelijk, net als aanvullend onderzoek naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van een differentiatie op dit punt. De gemeente Bergen kent een grote diversiteit van accommodaties naar soort, omvang en beschikbare faciliteiten. Deze aspecten dienen in het kader van een eventuele keuze voor een tariefsdifferentiatie te worden meegewogen.

Deze zelfde discussie geldt omtrent een voorstel van een kleine groep belastingplichtigen voor het vrijstellen van kinderen tot een bepaalde leeftijd (bijvoorbeeld tot 2 jaar). Een dergelijke vrijstelling klinkt weliswaar

toerist-vriendelijk maar geeft zowel voor de ondernemer als de gemeente extra administratie, controle en bijhouding in de uitvoering van de toeristenbelasting.

Vanuit de branche wordt verzocht het tarief eerder bekend te maken, en er is een kleine groep die een voorstander is van de mogelijkheid van termijnbetaling in het forfaitstelsel.

Overigens worden verdere tariefverhogingen nu en in de toekomst door de ondernemers als zeer storend en onverklaarbaar ervaren. Hooguit verregaande transparantie van de besteding van de opbrengst en terug laten vloeien van de opbrengst naar de toeristische sector kunnen tariefsverhogingen onderbouwen en van draagvlak voorzien. Zonder uitzondering menen de ondernemers dat de top wel bereikt is voor het tarief.

Andere genoemde zaken zijn qua omvang van aantallen malen dat de opmerking is gemaakt minder belangrijk, maar worden hieronder voor de volledigheid nog wel puntsgewijs genoemd:

- Duingebied vrijstellen voor de toerist, of met een kortingsbon het gebruik stimuleren.
- Parkeerbeleid: mogelijkheid voor een vergunning voor de gehele gemeente, aangepast of ander zonebeleid.
- Parkeerbeleid: veel te snel boetes uitgedeeld, en scooters zijn een gevaar op de weg en trottoirs.
- Parkeren lager tarief of zelfs vrij-parkeren (voor minder validen aan het strand, kort verblijf).
- Betere bestrating/ verlichting/aangezicht/schoonmaak strand en boulevard waardoor een toerist ook zichtbaar krijgt waarvoor er toeristenbelasting wordt betaald.
- Beter openbaar vervoer naar de verschillende centra en het strand. Uiteraard gecombineerd met transferia buiten de centra.
- Meer fiets/wandel/trim-paden, onder andere in de duinen.
- Betere handhaving op hondenpoep, meer hondenzakjes en eventueel een apart deel van het strand voor honden.

3

Samenvatting en conclusies

In oktober heeft de Adviesgroep Nederlandse Gemeenten (ANG) op verzoek van de gemeente Bergen (NH) een enquête uitgevoerd onder belastingplichtigen voor de toeristenbelasting. In dit hoofdstuk worden de uitkomsten samengevat gepresenteerd.

De uitgevoerde enquête was gericht op de beleving van belastingplichtigen ten aanzien van het nieuwe stelsel van de toeristenbelasting, zoals dat met ingang van 2005 geldt. Er zijn 100 enquêtes uitgevoerd. De enquête is middels een interview uitgevoerd met het oog op de mate van respons en de variëteit van de antwoorden bij een schriftelijke enquête.

In de basis geeft de enquête aan dat het grootste deel van de belastingplichtigen het nieuwe stelsel als geen verandering tot een kleine verbetering ervaart. Het niet meer hoeven insturen van nachtverblijfgeregisters vereenvoudigt de werkzaamheden aan de toeristenbelasting bijvoorbeeld. Tevens geven veel van de geënquêteerden aan dat zij de benodigde gegevens voor de aangifte van werkelijke aantal overnachtingen vanuit de eigen administratie veelal eenvoudig voorhanden hebben. Zelfs de belastingplichtigen die in aanvang aangegeven dat het nieuwe stelsel veel lastiger is – met name de campingterreinen – komen aan een zeer beperkte tijdsbesteding voor de administratie van de werkelijke aantallen overnachtingen. Een tijdsbesteding van een kwartier tot een half uur per week is hierbij de absolute bovengrens, terwijl geautomatiseerde systemen de tijdsbesteding reduceren tot enkele uren per jaar.

Door het nieuwe stelsel sluit de gemeente Bergen voor de aanslag toeristenbelasting aan op de administratie van de belastingplichtige. Hierdoor hoeft de belastingplichtige slechts het jaarlijkse aangifteformulier in te vullen en op te sturen. Het aanleveren van de nachtverblijfgeregisters is komen te vervallen. De consequentie is dat hierdoor periodiek de administratie vanuit de gemeente op lokatie bij de belastingplichtige de administratie wordt gecontroleerd. Op één enkele belastingplichtige na wordt dit totaal niet als problematisch ervaren, of zelfs prettig omdat op dat moment ook ruimte is voor vraagpunten.

Ten aanzien van het contact met de gemeente over de toeristenbelasting geldt in zijn algemeenheid dat belastingplichtigen goed weten wat er van hen verwacht wordt en - mede na aanvullende uitleg, voorlichting en toelichting tijdens de administratieve controles in 2007 en 2008 - de zaken goed op orde hebben en zich waar nodig administratief hebben aangepast aan de nieuwe methodiek. Belastingplichtigen hebben blijkens de antwoorden nauwelijks aanleiding voor het indienen van bezwaar. Daar waar sporadisch bezwaar is gemaakt in het recente verleden (vanaf 2005) is dat door de afdeling keurig opgelost.

Verder is aan de geënquêteerden gevraagd of er nog wensen zijn om de uitvoering van de toeristenbelasting voor hen te vereenvoudigen. Buiten de groep van campinghouders die een voorkeur uitspreken voor een vorm van forfait, hebben de geënquêteerden aangegeven geen noodzaak tot verdere vereenvoudiging zien. Het is al erg eenvoudig allemaal. Aan het scheppen van een mogelijkheid tot digitale aangifte is geen enkele behoefte.

Ten aanzien van het tarief van de toeristenbelasting geeft de meerderheid aan het tarief erg hoog te vinden. Veel ondernemers geven aan het bedrag niet te kunnen uitleggen aan de toerist. Dit komt mede doordat zij geen inzicht hebben in de besteding van de opbrengst toeristenbelasting. De vraag om transparantie op dat punt is erg groot.

Waar het gaat om eigen ideeën voor de besteding van de opbrengst zijn de resultaten erg divers. Veel ideeën richten zich op seizoensverlengende activiteiten en het creëren van mogelijkheden van binnenactiviteiten (zwembad, overdekt speelparadijs etc.) en zondermeer inspanningen vanuit de gemeente voor promotie van de gemeente Bergen als toeristische trekpleister. Markten en braderieën zijn er wel genoeg, hoewel dit middel wel voor seizoensverlenging kan worden ingezet. Daarnaast speelt bij veel ondernemers het parkeerprobleem en de bijna als agressief overkomende handhaving. Er is een grote voorkeur voor 'transferia' met pendels naar het strand en/of kernen en een ruimhartiger handhavingsbeleid.

Voorts is er vanuit de campingbedrijven een voorkeur voor een gedifferentieerd tarief waarbij de overnachtingen op de camping goedkoper worden ten opzichte van verblijf in hotels en pensions. De achterliggende gedachte hierbij is dat het bedrag aan toeristenbelasting ten opzichte van de overnachtingsprijs op de camping procentueel een onredelijk groot deel uitmaakt.

De vraag of en in hoeverre een dergelijk tariefsdifferentiatie aan te bevelen is is niet eenvoudig te beantwoorden. Hiervoor is nadere specifiek onderzoek noodzakelijk waarbij de objectieve en redelijke rechtvaardiging van de differentiatie een hoofdrol speelt naast de met een differentiatie samenhangende uitvoeringsproblematiek voor zowel de gemeente Bergen als de ondernemer zelf.

Op het punt van de verborgen particuliere verhuur schetsen de ondernemers een ontwikkeling waarbij de zomerhuisverhuur wel in zekere mate aanwezig is, maar de bed&breakfast en kamerverhuur de afgelopen jaren sterk teruggelopen is en nog verder terugloopt. De gast eist gewoonweg meer luxe en faciliteiten dan deze aanbieders van verblijf kunnen leveren. Overigens heeft circa 75% van de ondernemers geen inzicht in de omvang van de particuliere verhuur, danwel het idee heeft dat de omvang zeer beperkt is.

Resumerend kan worden gesteld dat de ondernemers geen onoverkomelijke problemen hebben met de heffing en afdracht van de toeristenbelasting in het algemeen, noch met het huidige stelsel van de heffing van toeristenbelasting sinds 2005. Indien de gemeente Bergen meer transparantie zou betrachten ten aanzien van de besteding van de opbrengst van de toeristenbelasting en meer van de opbrengst terug zou laten vloeien in faciliteiten voor de verblijfhouder is de 'pijn' van de onduidelijkheid en het onuitlegbare van de heffing van toeristenbelasting goeddeels weggenomen.

De eindconclusie is gelet op al het voorgaande dat het huidige stelsel van de toeristenbelasting geen aanpassing behoeft op dit moment, maar dat er grote behoefte bestaat aan transparantie ten aanzien van de besteding van de opbrengst.